

bonamente:

un an . 780 Lei
 1/2 an . 390 Lei
 1/4 an . 195 Lei

Tribuna Nouă

REDACTIA SI
 ADMINISTRATIA
 Bulev. Regina Maria No.
 18. Tipografia „Arad”

INFORMATII
 se primesc după tarile la
 Administratia Alarului
 și la toate agentile de
 publicitate. ***

Lei ex.

ZIAR POLITIC NATIONAL

3 Lei ex.

Două lumi...

Arad, 19 Maiu.

Aceasta era, odinioară, expresia
 veritabilă a celor două lumi, pe drept
 rănt soarta țărânelor care, lipsite
 de drepturi politice, năucite, ca să
 zicem, pământul exploatareilor ei.
 mururile s'au schimbat, dar oar-
 mii și moravurile nu. Și astăzi
 răba aceasta a celor două lumi, își
 păstrează perfectă întrebuintă, însă
 alt înțeles.

Se încearcă și azi exploatarea, în
 sens politic, a bunei credințe și a
 sufletului curat și cinstit al țăr-
 ânelor.

Norocul țării este că poli-
 tica fără scrupuluri și fără conside-
 rare de interese superioare de Stat
 găsește ecou în sufletul țărânului,
 pe păstrează aceeași rezervă și ace-
 lași înțelegătoare departare față de ea.

Clătirea dării de seamă a întrunirii
 la București de către două
 clase de opoziție, te transportă,
 cândă în alte vremuri și în altă
 țară. Prima întrebare care se pune
 mod categoric judecării oricărui
 gîst este: de ce vor fi făcând
 acestei politici? Este îndărătnicia unor
 simpli oameni? Sau fie o simplă
 preocupare sportivă care merge până
 pasiune?

Din felul cum s'a desfășurat în-
 trunirea, din ideile exprimate și de-
 claratiunile făcute, raportate la si-
 tuatie și la condițiunile înconjură-
 re, reiese în mod vădit că nu
 este răspuns afirmativ la nici una
 aceste întrebări.

Rostul acestei întruniri ar fi fost,
 sfânta dreptate, să consfințească
 și aducă la cunoștința opiniei
 publice acordul încheiat de grupă-
 ri care au chemat publicul să-l
 curească asupra situației politice.
 de altă parte, ea însemna, pre-
 mial orator a solicitat compătimi-
 generală pentru înfrățirea suferin-
 tă a unui fost ministru lovit în
 incident cu un ofițer și a pe-
 tris pentru „dărâmare a căminurilor
 liberale” ca să nu „cadă
 în spăimăntătorul abis ce i se
 deschide”.

Al doilea orator, vorbind, cu
 caracteristică a unui cugetător
 rădă, despre „rănitul boturilor
 pe banca ministerială”, a decla-
 ră lupta ce o duce nu este un
 de anarhie, întrucât „sărăcitorii
 „ceata fanerezilor”, din cari
 „unul n'are o idee în vorbă
 o scântie de inteligență în cap”,
 scrijina numai „pe soldați unguri
 în uniformă românească”.

În finele se declară împotriva ne-
 lor cari fac politică, altul vor-
 de despre „falsificarea încoronării”
 de un simplu fals într-o chestiune
 de mare, pentru că, la sfârșit, să
 poace incidentul tradițional în

fața cordoanelor de soldați, iar unul
 din sefi, imbrăncit, să trimită tele-
 gramă Suveranului.

Dacă am avea pasiunea compara-
 țiilor am fi perfect îndreptățiți să
 trimitem pe cititor la opera lui Ca-
 ragiale pentru că să se convingă de-
 cât de puțină fantezie a avut acest
 scriitor. Am redat, cu perfectă one-
 stitate, rezumatul dării de seamă fă-
 cută de un ziar față de favorabil or-
 ganizatorilor întrunirii.

Nimic, dar absolut nimic din
 ceea ce ar fi trebuit să vădească pre-
 ocupări serioase nu s'a manifestat la
 această întrunire. Nici un singur cu-
 vînt de critică documentară la adresa
 activității guvernului, nimic din ceea
 ce ar putea constitui programul de
 soluțiuni al celor care pretind guverna-
 rea țării. Nici o preocupare așadar
 de interesele Statului. Nu putem
 constata nici îndărătnicia unor con-
 vîngeri în dosul unor vorbe cari
 contrazic azi cele ce s'au spus ieri.
 Nu se vedește nici măcar pasiunea
 sportului politice acolo unde nu
 este decât vanitate goală și imensă
 ambițiune. Da, e numai ambițiune,
 o spunem cu toată convingerea unor
 simpli spectatori ai tragi-comediei,
 care se joacă.

Este ambițiunea temerară care
 merge până la semănarea anahiei,
 este neștiința oricărui simț politic
 de răspundere. Care om, în ar-
 dăncul convingerii lui, poate da a-
 probarea sa unor asemenea metode
 de luptă, în actualele împrejurări.
 În alte vremuri, când ordinea publică
 nu era pîndită de atâtea primejdii,
 spectacolul dela București ar fi fost
 un incident umoristic. Azi el depă-
 șește simpla satisfacție a amatorilor
 de lucruri vestle.

Nu discutăm aci capacitatea sau
 nepregătirea unora sau altora dintre
 partidele politice, pentru simplul mo-
 tiv că ne-am impus dela început să
 nu influențăm judecata cetățenilor în
 această materie. Dar nu putem lăsa
 nerelevante metodele de luptă. Ele
 sunt completamente de testabile, fiind-
 că sunt lipsite de sens și de scop,
 — întrucât scopul ar fi convingerea
 opiniei publice, — dar sunt pline de
 primejdii ascunse ce pot deslănuși
 vijlii ale căror prime victime ar fi
 înșiși promotorii lor.

Noroc că marea masă a țărâni-
 mii stă, cu înțeleapta ei rezervă, de-
 parte de aceste manifestări ale mo-
 ravurilor politice. Țărânelor, eman-
 cipată ieri, da politiciii un înțeles cu
 mult mai superior decât un savant,
 fie el cât de universal. Ea nu apre-
 ciază decât opera pozitivă îndeplinită
 și, din acest punct de vedere, poli-
 tica steapă și periculoasă dela Da-
 cia, vădește deoseblirea dintre cele
 două lumi.

Tratatative cu Statele de- bitoare

Paris, 18. — Tratatative în privința
 datorilor interalate vor începe poate cu-
 rînd cu reprezentanți din partea ministe-
 rilor de externe și finanțe. Numele delega-
 țiilor Americi nu se cunosc încă.

Washington, 18. — Actualmente sunt
 în curs tratative în vederea reglementării
 datorilor cu România, Franța, Italia, Belgia
 și Cehoslovacia, întrucît comisiunea ameri-
 cană pentru consolidarea datoriei a infor-
 mat guvernele debitoare că Statele Unite ar
 dori o promptă rezolvare a chestiunii da-
 torilor.

Umorul reconfortant

Un critic francez într'un volum din celebra pu-
 blicațiune „Je sais tout” spune următoarele de-
 spre rolul publicațiilor vesele: „Rolul u-
 morului, acțiunea lui e multiplă, eficace sus-
 ținînd moralul prin acele vesele, pe care lite-
 ratul Faguet a considerat-o indispensabilă, mai
 cu seamă, la nașterea războiului”. Un intelec-
 tual italian citează vorba lui Goethe, că pentru
 a te simți fericit, trebuie să ai ocaziunea de a
 și mai rîde, printre momentele serioase ale
 vieții, lucru care contribuie pentru întărirea sa-
 nătății. Ba e și mijloc educativ, scop, pentru
 care e o datorie a scriitorului umorist, a evita
 până și cea mai ușoară aluziune la lucruri cari
 atîță sensibilitate, căci aceasta e o crimă con-
 tra bunei creșteri și chiar contra sănătății tîme-
 rimii. Criminalii sunt toți acei scriitori de co-
 medii, opere, filmuri și anecdote, cari abuzînd
 de slăbiciunea publicului negustor, calcă în
 picioare această importanță datoie cetățenească
 pentru dorința de a se îmbogăți pe această cale
 josnică.

Glumele, anecdotele, contribuie la electrizarea
 sufletelor chiar la luptă, pe front, în tran-
 șee, etc., fortificînd curajul și disprețul morții.
 Și totuși lumea știe că, cu o glumă, dezarmează și
 imblînzește pe cel mai crud tiran.

Dar unde este publicațiunea românească în
 care să găsim umorul sănătos, lipsit de orice
 obscenitate sau sensibilitate?

Congresul Ligei culturale

Direcțiunea generală C. F. R. a luat
 hotărîrea de a se pune la dispoziția con-
 gresistilor Ligei culturale cari vor lua parte
 la congresul Ligei, dela 21, 22 și 23 Maiu
 la Timișoara, în vagon clasa II a pe distan-
 ța București-Timișoara care se va atașa
 la Gara de Nord la trenul 127 din 20
 Maiu și alte două vagoane de clasa I și II
 la trenul 101 din același zi.

Vagoanele vor rămîne la dispoziția
 congresistilor urmînd ca după congres să
 facă o excursie la Lipova și Sarmizegetuza.

Direcțiunea generală C. F. R. a aprobat
 pentru congresiști o reducere de 75%.

Inzestrarea căminurilor de ucenici

În interesul obșteș și național ministerul
 Muncii, Cooperativii și asigurărilor sociale
 a intervenit pentru improprierea căminu-
 rilor de ucenici în scopul de a li se atribui
 câte 2000 m. p. pentru chiriile ne-
 cesare.

În acest scop ministerul de agricultură a
 făcut comisiilor de impropriere, din Ar-
 deal ca cu ocazia întîlnirilor lucrărilor refe-
 ritoare la locurile de casă, să atribue, la
 cerere, pentru construire de căminuri de
 ucenici, un lot de 2000 m. p.

Goniți din sat, Lășii — țigani ve-
 nic războinici — au pornit în sus,
 pe drumul larg, care-i duce spre alte
 locuri tot străine și poate tot fără de
 noroc pentru „lăci” lor de goale, flămânzi
 și înfrigurați.

Cărutele înalte, ferecate numai în fier
 încărcate până sus cu tot tarhatul unui
 traiu chiruit pe drumuri, se înșiruesc
 una câte una în largul șoselei prun-
 dite. Mărcușele de cai flămânzi și
 slabi, dormici, ca și stăpînii de popa-
 sul cu odihnă, se opintesc, ghemuindu-se în
 hamuri, dar abia urînesc cu greu provara
 din urmă.

De n'ar fi sături birii și gura cu in-
 demnul aspru al stăpînitor, ar mîia ge-
 nuchii în drum și mîi n'ar mai lua în
 seamă chietele asurzitoare ale țiganilor și
 mîrșălișului de dănci cari de deasupra
 unde stau cocoșii, îi lăutau în toate
 părțile.

Dar încetul cu încetul larmătul se
 pierde împrăștiat în bătaia vîntului aspru
 de toamnă răzătoare în vreme ce sîră-
 gul mohorât de care și de oameni
 se tot departează în sus, până se șterge
 cu totul în pînza alburie a fulgilor de
 zăpadă.

Pe înserate fortuna se întîlnește suerînd
 cu mînie ca în toi de iarnă. Ninsoră spul-
 berită se frîdează vînturîndu-se în vîzduhul

NOTE

O nouă îndrumare

Arad, 19 Maiu.

Pe baza celor arătate în două articole
 recente s'ar impune în mod necesar urmă-
 toarele noi îndrumări în viața politico-
 socială:

Întîi ar fi recomandabil ca partidele poli-
 tice să aibă în vedere principiile enunțate
 în ultima lucrare a lui G. Valois, și ca o
 consecință să nu mai provoace o periculoasă
 luptă de clasă, ci să se adreseze și înglobeze
 în organizațiile lor burghezi, muncitori, și
 intelectuali deopotrivă, după crezul politic
 individual.

Activitatea politică socială să se deslășore
 deci în adîncime și nu în straturi supra-
 puse și izolate una de alta: în mod vertical
 și nu orizontal!

Cît privește chestiunea economică — mo-
 bilul tuturor acțiunilor omenești — Valois
 susține organizarea sindicală care va avea
 ca unească șefii interpretîndor, adică pa-
 tronii, cu muncitorii, eliminînd astfel ante-
 gonismul dintre Muncă și Capital.

O răsfîrire mai puțin minșioasă a „Noului
 Economii” ne face să credem că Valois do-
 rește să separe chestiunea economică de cea
 politică.

Nu insistăm asupra acestui punct de ve-
 dere, ci revenim la subiectul care permite
 să ne formăm o părere ce justifică numai
 principiile autornii franceze așa de apre-
 ciat.

Este necontestat că noua metodă pusă în
 aplicare ar avea o mulțime de rezultate mi-
 nimate. Spre exemplu numai, lupta de clasă
 depășind pericolul bolșevismului s'ar di-
 minua cu totul.

Pe de altă parte organizația economică
 susținută de G. Valois ar suprima conflic-
 tele și antagonismele dintre diversele clase,
 permițîndu-le ca în loc de a se ocupa de
 întreprinderi și de a se exploata una
 pe alta, să-și vadă de treabă în vederea u-
 nui interes superior.

Întîi deci „o nouă îndrumare” pe care ar
 trebui să o ia în seamă partidele politice.
 (Bine înțeles nu toate, deoarece pe baza
 acestor concepțiuni, partidul țărănist, socia-
 list, comunist și altele nu și-ar avea justi-
 ficată existența.)

Realizarea acestui lucru ar fi posibil cu
 atât mai vîntoasă pentru că programele parti-
 delor noastre politice, (în majoritate), sunt
 largi și încăpătoare pentru toate interesele
 diverselor clase sociale ale țării. Sau, după
 cum spune într'un articol recent foarte bine
 d. Goga „Cămpul nostru pare o întrecere
 de bucurii desordonate, fără un fel precis
 și fără o justificare superioară. Ca într'un
 tîrg cu prea multe dughene, la care se
 vinde adeseori aceeași mară, lumea se plimbă
 uluită dela un capăt la altul într'un sgomot
 asurzitor de strigăte orientale. E neconte-
 stat, că în acest amestec tulburător granitelor
 nu sunt bine definite și lozincile se con-
 fund. Toate partidele politice la noi, fără a
 putea fi rezultatul unei stratificări normale,

expuse unor fatle supra licitări de circun-
 stanță cu cari se agit mulțimea, nu pre-
 zintă încă garanții de muncă și stabilitate
 decât în puterea personalităților de seamă
 din fruntea lor”.

„Rezumînd, am putea spune că față de
 acest absurd și criminal myth, ce cutreeră
 azi lumea dintr'un colț în altul trebuie să se
 opună toate organizațiile noastre politice,
 nu prin formațiuni de clase, ci prin „efor-
 tări naționale, unind burghezii, muncitorii
 și intelectuali închinăți unui același crez”.

A doua învățătură se degajează din stu-
 diul minnat alui Lucien Romier.

„Democratismul” este un punct cardinal
 în toate programele organizațiilor noastre
 politice.

Dar „democratismul” fără cadre educa-
 toare, cari fixează planul necesităților co-
 mune, duc și aruncă Statul la prăbușire”,
 — spune așa de cuminte Lucien Romier.

Și la noi, aceste cadre educatoare lipsesc
 aproape cu totul!

Pentru aceia „democratismul” se con-
 fundă cu demagogismul, iar unde educația
 democratică se face cu „cadre educa-
 toare” acolo aproape fără excepție avem
 comunism și bolșevism.

Acți se impune deci munca intelectualilor
 cari sunt mai mult chemați de a forma „ca-
 drele educatoare”.

Nesăpîrit că această muncă necesită su-
 crificii mai mari decît munca ce se obișnuie
 să desfășoare intelectualii noștri din diversele
 partide politice. Dar în schimb aceasta muncă
 e temeinică serioasă, și producătoare de
 multe rezultate bune.

Cînd se vor elimina metodele deșănate
 în uz, astăzi, cînd „a face politică” va avea
 altă semnificație decît cea de a merge în
 turnee politice și a ținea cuvîntări populare
 ocazionale făcute ad hoc, atunci se va pu-
 tea da loc unei munci cinste de educație
 democratică și politică. Numai atunci însă!

„Și după Lucien Romier să spunem și
 noi: „Viitorul politice al democratismului,
 depinde de o renaștere a forțelor edu-
 cative.”

Iar acum să vorbim pentru noi. Să ne
 facem local patrioți!

După teorie să vină cercetarea practică.
 După cum am arătat în alt articol socia-
 list și comunistii din țară și străinătate de-
 pun o muncă febrilă și foarte intensă pen-
 tru educația tineretului în spirit socialist.

Față de această activitate condamnabilă
 trebuie să reacționăm și anume cu acel con-
 tra ser despre care am mai vorbit.

Trebue să depunem deosebită grijă de
 educația ucenicilor și tineretului țării a-
 gricol.

O instituție care din incapacitatea unora
 tînjește de pe o zi pe alta, Cercetășia, ar avea
 un rol însemnat în privința aceasta. Ungaria ne

FOILETON

POPAS

plumburi, iar pe deasupra miriștilor îngă-
 benite alunecau în zbor de neastîmpăr că-
 duri de ciori, cobînd a vreme rea drumetii-
 lor țigani, cari, purtați de avîntul pribegiei,
 se departaseră mult de satul cel cu sulețe
 „abrazes”, dar nu se apropiaseră nici atît
 macar de vre-un rîu cîtuș, care să le dea
 nădejdea unei sorți mai bune. Și totuși gîn-
 durile lor alergă tot înainte, tot mai de-
 parte.

Dar tovarășii tradiți ai fîrșitilor rătăci-
 tori nu mai simt bicele, cari se iacobăcesc
 cu mînie după trupurile lor escute, și cu
 tot tipătul lășilor întîrîții, cad rîspîndi-
 tuși oasele în hogașii înoroiți și încetul cu
 încetul sîrăgul mohorit de care se tot des-
 tremă, lăsînd pe cei căzuți, cine știe unde
 în urmă. Țigăncile cu spuza mîrșă de
 dănci sar atunci din vîntul cărutei și s'a-
 dună împrejurul cailor, urîdă și tipînd,
 iar cei mai voinici alergă spre frunțașii
 departați îndemnându-i să oprească.

„Bulibașa” cu călării lui plinuți și robaci
 ar fi putut să mai îndemne la drum, dar
 cu gîja să nu și prăpădească lăca de su-
 puși a oprit în drum, în poala răchitișului
 des, ce se întindea din lună Siretului până
 spre marginea șoselei. Cîteva căruțe cu
 dănci mai mîrșiori, cari se opintesc împî-
 năd la leuci au ajuns și ele în ceata frun-
 țășă: cele mai multe însă, rămăsesc departe
 în urmă, nu se mai zăresc prin argura în

tineretului care-i învalme din ce în ce mai
 cu putere. Prin vîntul furtunos al Crivă-
 țului abia li-se mai aud frînturile țipetelor
 fără nădejde.

Pe așa timp de cumpănă, bătrînul buli.
 bașa mîu chibăuște, deshamă repede.
 călării lui voinici și aruncîndu-se din fugă
 pe unul din ei, pîrce din goana voinicească
 spre tovarășii căzuți pe urmă.

O clipă, chiotul lui de voinic cetăș stăpă-
 nește urletul năprasnic al furtunii, din
 urmă se aude răspunsul celor cari îl aștep-
 tau, iar după dănsul se înșiră cu grabă alți
 călăreți și alți voinici în goană de picior
 Zăbavă multă la mijloc un stă ca să fie
 strigătul îndemnător la drum al celor
 așteptați s'aude tot mai lămurit, tot mai
 aproape, și în curînd din aibul șoselei se
 lămurăște în negru chipurile trudiților dru-
 metii.

Călării bulibașii, și ceilalți cai de sju-
 tor se opintau în ham cîte unul stingher
 de o parte a oștelor, iar ca tovarășii ai
 grătății de cealaltă parte trag stăpînii
 plătosi. Vitele strînută și răsuflă din greu,
 țigani și alți voinici împing la roate și
 tipă îndemnînd la mers, iar pe de margi-
 nă, prin omătul proaspăt și pufos, se în-
 șiră țigăncile cu gloata mîrșă a dăncu-
 cilor goale, cari întărități că luseseră sco-
 borîți din căruțe și că nici nu puteau măcar
 să-și găsească toți loc de a spatele celor
 mai mari, urlau pe toate glasurile tî-
 nădu-se de zdrențele spuiberate de vînt
 ale mameilor.

Dar tăbăra aproape. Chiotele și răcne-
 tele celor din frunte s'amestecă cu urletele

MINISTERUL JUSTIȚIEI Comisiunea de Naturalizare.

— 00 —

Conform art. 22 din legea privitoare la dobândirea și pierderea naționalității române, se publică următoarea cerere de naturalizare, spre știința acelor cari ar voi să facă vre-o întâmpinare, potrivit dispozițiilor art. 23 din zisa lege:

Domnule Președinte,

Subsemnatul Stefan Buza, domiciliat în Arad, de profesie: șef mecanic la Uzinele Electrice din Arad, născut în Macău (Ungaria) la 9 Iunie 1890, stabilit în țară din anul 1919, am onoare a Vă ruga să binevoiți a dispune naturalizarea mea de cetățean al statului român, obligându-mă a mă supune tuturor legilor și constituției țării românești.

Primiți Vă rog, Domnule Președinte, încredințarea deosebitului meu respect.
Arad, la 25 Februarie 1925.

(1185) (ss) BUZA STEFAN

Mi-am deschis noul atelier de croitorie pentru bărbați în Strada Eminescu No. 30. Teodor Cristea.

Serviciul de Poduri și Șosele Arad.
No. 685—1925. (1183)

Publicațiune de licitațiune.

În baza ordinului Direcției Generale de Poduri și Șosele București, No. 13125 din 25 Aprilie 1925, se publică licitație pentru darea în arenda a dreptului de peregerea taxelor de vamă la podurile peste Mureș din Soborșin—Valea-mare și Radna—Lipova pe timp de un an cu începere dela 1 Iulie 1925, care se va ține la Serviciul de Poduri și Șosele Arad în ziua de 1 Iunie 1925 la ora 10 a. m., observând prescrierile legii contabilității publice art. 72—85.

Depunerea garanției provizorie de 4% a sumei din ofertă se va adevăra prin recepția Administrației Financiare Arad, anexată ofertei.

Condițiunile de licitație, modelul de ofertă tabloul taxelor caetul de sarcini și formularul de contract se pot vedea în orele oficiale la Serviciul de Poduri și Șosele Arad, Bul. Gen. Dragalina No. 12.

Arad, la 17 Maiu 1925.

Serviciul de Poduri și Șosele Arad

Tipografia „Aradul”

aranjată cu cele mai moderne mașini de tipar și cele mai moderne litere pentru pregătirea tuturor lucrărilor aparținătoare acestei branșe, precum: reviste literare, anuare școlare, invitații de cununie, boțez, petreceri, bilete de vizită, etc., etc.

Tipografia Aradul S. P. A.
Arad, Bulevardul Regina Maria No. 12.
(În curte la dreapta).

Aș exempli și aci. După prăbușirea comunismului acolo, instituția aceasta a fost imbrățișată și susținută cu multă pricepere de către toți conducătorii țării.

Azi, asociația cercetărilor maghiare, numără peste 25 mii de cercetători recrutați din toate clasele sociale ale țării. Se pregătește deci o generație puternică democratică închinată unui spirit unitar național.

Un câmin pentru ucenici (momento apelul recent al dir. șc. de arte și meserii) curăți de seară cu o activitate sistematică (nu numai în artele mirositoare a auto-propagandă urată); conferințe, cursuri și școli — din inițiativa particulară; ajutoare și premii pentru ucenici, — toate și toate ar contribui în mod eficace la educația maselor într-un spirit sănătos, democratic și național. Căci în definitiv succesele socialiste s'a datorat —

Înaintea de izbucnirea comunismului — în special griji deosebite ce depuneau pentru educația și creșterea tineretului. Nu trebuie să ne reamintim de-înt numai e exemplificativ câteva lucruri cari dovedesc viu munca asiduă și perseverența ce se depunea de către conducătorii mișcării socialiste în Ungaria (bine înțeles până la mișcarea reacționară a teroarei albe). Reviste, ziare, biblioteci, conferințe, cursuri de seară, propagandă individuală — caracterizează numii foarte palid activitatea socialisteilor pe acest țăran.

Și ne putem mira apoi că „munca aceasta a avut rezultate bogate?”

Sau ca agitația sterilă înfundată în „activitate politică” a suferit eşecul eveniment?”

Cred că nici de cum!

(Stărușul urmează.)

S. Ispravnici.

Serbările dela Blaj

— Dela trimisul nostru special —

Blaj, 18 Maiu

Ziua III.

Depe „Câmpia Libertății” toată lumea trece la cîmîntul eroilor unde dl prof. Coloman Sucu printre o căldură evocare evocă figura celor mai de seamă bărbați aci înmormîntați, cari sunt: tribuna Axente Sever, Mitropolitul Al. Sterea Sulașiu, Timotei Cipariu și Augustin Banea, amintind faptele mai însemnate săvârșite de ei în decursul vremurilor.

După toate acestea se începe o horă mare în piața I. Ioanichie Micu-Clain.

De aici oaspeții merg să viziteze palatul Mitropolitului dr. V. Sucu care a oferit și o bogată masă la peste 150 de oaspeți.

Cu acest prilej s'au ținut mai multe toasturi. Întîiu a vorbit I. P. S. S. Mitropolitul care în câteva cuvinte arată aspirațiunile neamului gestionate în adunarea din 1848, accentuând că a trebuit ca o familie domitoare să se jertfească pentru îndeplinirea acelor aspirațiuni.

Apoi vorbește dl dir. dr. Caliani, în numele comitetului aranjator, aducând elogiul Ligii Culturale și îndosebi Universității libere din București, care a știut să trimită pe cel mai de seamă membru al ei, pe dl Ministrul Duca. Aminteste apoi însemnătatea serbărilor, zicînd că Blajul a făcut multă cultură și și va da silința să facă și mai multă. Aminteste apoi de frumosul gest al dlui ministru Moșoiu, care a promis că va contribui la refacerea Blajului. Termină închină d la sănătatea dlui ministru Duca și Moșoiu și a duei Cantacuzino.

Dnul ministru Duca răspundînd dlui dr. Caliani, spune că, este fîcric că se află în acest oraș, care reprezintă un soare strălucitor în R-atul României. Urmează apoi săvîrșite și pînă la urmă I. P. S. S. Mitropolit Sucu, rugămintea să continue frumoasele tradițiuni naționale și culturale pe cari această localitate le-a reprezentat în trecut și le reprezintă și azi.

Dl dr. Coltor în cuvinte frumoase aduce elogiul omului care a știut în modul cel mai perfect să evocare amintirea trecutului nostru, iar acel om este dl loga, pentru a cărui sănătate închină.

Dlui dr. Coltor îi răspunde dl loga. Apoi în câteva cuvinte arată însemnătatea Blajului cel mai vechiu focar de cultură românească, închinînd pentru prosperitatea lui.

Dl Răpănuș președintele studenților din București, vorbește în numele studenților, arătînd rolul pe care îl joacă studențimea română azi. Roagă apoi asistența să scuze unele greseli ale studenților cari nu le săvîrșesc din rea credință ci din naționalismul prea mare de care sunt conduși. Ca să se

înaltare aceste greseli roagă pe toți cîntăreții țării să se pună în fruntea ei, ca astfel să îndrepte pașii acelor cari gresesc.

Dl dr. Balan, rectorul Academiei teologice din Blaj, își exprimă bucuria că vede la masa mitropolitană un mare număr de gazetari, cari cu toții formează elita țării. Arată apoi rolul pe care trebuie să-l urmeze fiecare. Ridică deci paharul în sănătatea adevăraților gazetari ai țării.

Mai vorbește dl Stelian Popescu, Pehli-van, fost ministru, în numele Basarabiei, V. Iamandii, în numele Moldovenilor, iar dl Vornic și Paul în numele tinerilor gazetari.

Dela masă toți invitații pleacă pe terasa din fața catedralei unde se țin exercițiile libere. A fost înălțător momentul când au ieșit de elevi, la o singură comandă au făcut aceleași exerciții în mod destul de perfect.

După exercițiile libere au urmat diferite producțiuni de gimnastică ale băieților și de dans ale diferitelor școli de fete.

După terminarea lor I. P. S. S. Mitropolitul dr. Vasile Sucu, multumeste tinerimii care prin prestațiunile sale a dat dovadă de cele ce poate face românul. Prin faptele lor au dovedit tocmai contrarul tezei susținută de dușmanii noștri. Însă numai prin educația fizică nu se poate face regenerarea acestei țări care a suferit atât de mult în urma războiului mondial. Deci anul acesta se vor premia și aceia cari prin purtarea lor morală și prin înaintarea lor în studii au dat dovada că mai satisfacătoare. Aceste premii decernate le vor primi numai școlarele de fete, iar în anul viitor și cele de băieți. Premiul este donat de dl dr. Solomon, medic de circumscripție, în amintirea părinților. Apoi I. P. S. S. își exprimă regretul că la apelul făcut de comitetul organizator au răspuns foarte puține dir. ale școlarelor de fete.

I. P. S. S. Mitropolit citește apoi raportul corpului didactic al liceului de fete din Blaj, în urma cărui rezultat că cea mai vrednică de acest premiu este Eugenia Todica din cl. VIII a.

I. P. S. S. a o încoronează cu o cunună de lauri, robind formula următoare: „Pentru vrednicie și înălțare, iar ca amintire ține această broșură”. Apoi au mai fost premiate elevele Maria Ciorea din cl. VI a școlii normale din Cluj și Teodora Popescu din clasa VIII a a liceului de fete din Sibiu.

După premierea fetelor I. P. S. S. solicită școlarele cari anul trecut au luat premiu să l restitue. După restituire se citește raportul

comisiunilor de arbitrii, din care rezultă că la concursurile din anul acesta au luat parte 19 școli. Dintre acestea, două și anume liceul de băieți din Salonta-Mare și liceul Al. Odobescu din Odorheea, din cauza nerespectării regulamentului comitetului organizator nu au fost clasate.

Deci dintre toate școlarele participante au fost clasate 17. La acest concurs premii întâi l-a luat liceul de băieți din Lugos, premiu al doilea liceul de băieți din Aiud iar premiul al treilea liceul de băieți din Blaj.

După citirea raportului I. P. S. S. Mi-

tropolit dr. V. Sucu predă cupa de argint dăruită de Ministerul Instrucțiunii liceului din Lugos, steagul tricolor cu inscripțiunile Blaj—1848, liceului din Aiud iar cel din Blaj un scut. Celelalte școli, fiecare va primi o diplomă, pe care, primele 9 școli vor primi lauda, iar celelalte mențiune.

Seara, în sala de gimnastică a liceului de băieți, a fost un frumos concert cu concursul tuturor școlărilor din Blaj.

Oficialitățile cari au luat parte la serbări au plecat din localitate la ora 10 seara spre București.

DIN JUDEȚ

Sărbătorirea zilei de 10 Maiu în Chișineu

Ziua istorică de 10 Maiu în comuna Chișineu a fost sărbătorită cu tot fastul. La ora 10 a. m. elevii tuturor școlarelor au format, în drumul spre biserică un grup impunător, conduși fiind de cei șase membri ai corpului didactic. Grupul elevilor era aranjat în ordinea următoare: Cei 96 copilași ai grădinei de copii, — toți cu stegulețe; după aceia 230 elevi ai școlii primare; iar la urmă 145 elevi ai școlii de ucenici. În biserică lume multă. Răspunsurile corale au fost date cu o rară frumusețe de către elevii școlii, conduși cu mare pricepere de directorul școlii Romul Tăucean.

Deși această zi de mare însemnătate istorică pentru neamul românesc, ne făcea pe toți a ne vedea transpuși în ziua învierii Domnului, — totuși preofitul liturgicilor nu ne-a ținut demai de a ne arata printre vorbire, marea însemnătate a zilei de 10 Maiu, cu toate că era prezent și detașamentul de grăniceri stabilit în Chișineu. Și astfel, după terminarea Te Deumului, corpul didactic, cu toți elevii, împreună cu conducătorii oficiilor și cu un număr public, la ora 12 au mers în sala mare a Căminului, unde s. revizorul școlar d. Dimitrie Boariu, a ținut o vorbire entuziastă și înălțătoare despre ziua de 10 Maiu, concludînd, că de aci încolo, fiecărui fiu de român i se impune ca datorință, de a cultiva

respectul de demnitatea personală, socială și națională. A susținut, pe această bază, teza, că așa se va face — în mod solid — consolidarea sufletească a tuturor, — din care emana o patrie unitară, ce nu va putea fi învinsă nici de cel mai puternic dușman.

După aceasta a urmat festivalul școlar sub conducerea domnului director R. Tăucean. Poeziile patriotice, precum și cântările naționale corale, au stors lacrimi din suferințele cu adevărat românești. Așa se cultivă sentimentele românești.

Am remarcat la această sărbătorire pe toți conducătorii și funcționarii oficiilor, precum și alți frumosi intelectuali români și minoritari, dar ne-a durat înima văzînd, că în acest oraș și azi mai sunt domni români cari nu dau nici o atențiune manifestărilor naționale ale neamului românesc, deoarece nici de astădată n'au luat parte la serbare. Să ne mîngîiem cu acesta: Așa n'au fost ei și în era maghiară, așa sunt și azi. Cu această neamul nostru nu-și va clădi nici biserică și nici fortăreață.

Din inițiativa dlui primar Vasile Spacoviciu în seara acelei zile geamurile caselor au fost luminate, încheind serbătorirea cu o impozantă retragere cu forță executată cu muzica meseriașilor:

Cor.

Conferința didactică a „Cercului cultural Ineu”

Potrivit dispozițiilor autorităților școlare superioare, membrii cercului cultural Ineu își continuă activitatea extrascolară prin conferința ținută în Sicula, la 12 Aprilie a. c. sub prezidenția dlui Constantin Lucaci.

Programul, grație devotamentului dlui președinte constant de gravitatea datorită dărilor dascălului român, a fost alcătuit în modul următor:

1. Chemarea Duhului sfînt.
2. Cuvînt de deschidere rostit de dl președinte C. Lucaci, care prin cuvintele alese și convingătoare pune în vedere ascultătorilor și în special țăranilor importanța actuală a educației copiilor noștri primită în școli și condus de gândul nepătat de a vedea înălțînd neamul nostru, le dă puține sfaturi privitoare la cultura pămîntului.
3. Lecție practică din geometrie, ținută de d. soara Măcinic Veturia cu elevii clasei III, tratînd despre „Romb” în mod foarte satisfăcător.
4. Disertație „Rolul istoriei în școala primară” de d. soara Răduțacu Maria.
5. Conferința populară ținută de dl dr. Gheorghe Ardelean, medic de circumscripție, obiectul din domeniul medicinei, anume: „Răspădirea morburilor”, malarie, tubercu-

loză, scarlatină, tifos etc., și despre mijloacele de apărare împotriva lor. Mulțumim dlui dr. care și pe această cale își face datoria de bun român.

6. Cuvînt de încheiere rostit de dl inv. dir. I. Sandor, atrăgînd atențiunea poporului asupra rostului acestor conferințe și mulțumind ascultătorilor pentru prezența lor.

Țin să relev celor interesați, că organizarea acestor conferințe are o deosebită importanță, în special în zilele de azi. Într-adevăr nu numai dascălul profită prin cunoștințele pedagogice culese în școală sau din atare experiențe, ci și țăranul care are potrivită ocaziune pentru a-și aduna cunoștințe proprii situațiunii sale în societate, cunoștințe privitoare la ocupațiunile sa, asupra generatorilor morburilor primordiale și în viitor asupra altor elemente de care a fost lipsit în trecut prin vitregul sorții. În consecință ar fi de dorit ca atare conferințe să se țină cât mai des, cât mai zelos și îndosebi în colaborare și cu ajutori spre binele comun al nostru.

Ilie Voștinaru, inv.

celor din urmă. Nechezatul celor se pierde în tîmpul pașilor negri de țigani și în amestecul întinericului furtunat de mânia Crivăului, așa că viața acestor nenoroci pare o clipă din chinurile iadului. Într-un târziu, când urletele acestei multimi trulide și goale păreau să nu mai aibă sfîrșit, deodată glasul bătrînului conducător s'arătă prin larmă sălbatic și gările multumii amușiră ca prin farmec.

Bulbășă poruncește să întindă corturile și toți se supun, ca oamenii cei mai cuminți din lume.

De sus, de pe creasta șoselei, căruțele cotesc la dreapta și scoboară alături, în deșul răchitășului de luncă, iar în urma lor fortoare, amestecîndu-se, mulțimea umbrelor negre, cari se pierd printre tufele încărcate cu albul moale al omătului toamnă.

Și atunci, la preajma corturilor tăbrite, larmă crește și mai furtunatic până într-un târziu, când încet de glasul Crivăului, se stinge în cuprinsul plin de întineric. În spre ziua furtuna s'a potolit. Cercul s'arată acum în haina curată a seninului stropit ici și colo de strălucitul tînic de stiele, în dedesubt în luncă, pe sub poala răchitelor și a plopiilor a gîtați, stau pitite corturile negre, cari și ascund negrul sdrănelor sub albul strălucitor al omătului. În tabără e liniște; abia ici și colo se ridică câte o pală de fum care subțire și scăr-mănată de răcoarea nopții, se furișează printre aripile de cort, pentru ca să se topească apoi în limpezulul viului al dimineții.

Dar focurile îndesînd se încetul cu încetul, corturile fumegînd prin toate apărur-

ile, în vreme ce fumul întinzîndu-se într-o pînză ușoară, plutește pe deasupra cetei ca un învelș ocrotitor. Căi ciugulesc dinfrunziul rămas încă prin ramuri, iar câinii treziți pe ici pe colo de trosnetul vreasenilor frînte, scot capetele pe sub pozele de corturi, deschid boturile pentru câteva lăcrături de grijă, apoi s'ascund iarăși în negura de fum.

Tăzîu, când soarele se ridică mult de ceea parte a dealului, întreg cuprinsul strălucite de lumină.

Lunca încălzită își scutură podoaba de scurt timp, iar pajistea de toamnă peticește cu grabă învelșul proaspetei zăpezi, scaldînduși în soare covorul vestejît.

În vremea aceasta, în tabăra lășilor viața se trezește, și pe la corturile aluminate colțuri petice se resfrîng la o parte.

Soarele, prieten drag, furișîndu-se atunci în cuprinsul plin de întineric al corturilor, împrășteie belșug de lumină și toată lumea tradițiilor îl întâmpină cu bucurie.

Puzderia măruntă și golașă dă năvală în lumina mîmăitoare de afară, chemându-l cu semne din cap, din mâini și cu chiuiturile răsunătoare, iar bătrînii își bat piepturile negre descoperite, trimîndu-i drept priuoa al d'agostei, amestecul de răcnete asurzitoare din cari doritul stăpîn al zilei de bună seamă că nu alge mai mult decât vorbele: „Ha, Fromozule, mai stai pe la noiha, măncați-aș ochiul”.

E în amiază. Soarele, vînd, parcă să-și mai arate puterea de stăpînitor al lumilor, dăruiește cuprinsul cu atîta căldură, încat, de nu s'ar zări pe dealuri urma furtunatic-

cului joc de iarnă, ai crede că a venit rîndul unei zile rătăcite din nădușitorul drier al verii.

Dar ce-i pasă lui de strălucirea de ghiță a vremelniciului vesel, cu care iarna prea s'a grabit să-și îmbrace pînăntul?

De sus, din depărtările senine, îl destramă fir cu fir și încetul cu încetul lumea toamnă își arată iar podoaba-i ruginită, în vreme ce corturile lășilor stau risipite tot în lunca Siculei, aburîndu-și atrețele, de par'că ar fi niște păsări uriașe, cari se ciugulesc pînădu-se în bătea de soare; iar lumea adăpostită pînă atunci sub aripile lor ocrotitoare se împrășteie care pe unde-i ademeneste dîrnicia căldurii, cu care tăzîu aveau să se mai întâlnească.

Departe, pe marginea șoselei și prin deșul lîngăului de luncă, pînă la pînă zăi de drovia gălăgioasă a pînii de lăși. Colo, în petecul de soare, stau roați țigănde, cari întind curțile pe pajiste în datul de moroc; ici în fața unui cort, stau adunați împrejurul focului bătrînii voinci, cari pufînd din lulele, în capetele plecate în ținirea unor vorbe, iar pe fețele smolite și în ochii lor negri și mari nu s'arată nici urmă din chinul zilei trecute, nici semn de grija celor cari au să mai vie!

Alargă, fumează, vorbește, rîd, cîntă, chiuie și larma popasului crește asurzitoare, ca'n zi de voie bună... Flăcăii voinci, cu ochii scînteietori și cu fețele încadrate în chenările strălucitoare ale pîtelor pană de corb, se furișează din cercul celor vîrstnici și, strecurîndu-se printre corturi, își găsesc iocul cu priință în pîlcul feteșencelor oacheșe sprincenate, cari privesc cu mare

grijă în fața splîndidității și unsuroasă a călătoriei ce se întind, ori în tăcutura mută a gîurilor, cari totuși, prin gura babelor lășilor, știu să spună și să deslege atîtea taine ascunse.

Țigăncile mai trecute, întinse în toate părțile de laea înălțată a danielor mîrșii, uita de glasul mormit al ghielnicului și se due de se așază printre bătrînii cari știu să-și ademenască nepoții cu vorbele lor dulci, ori cu ciubucul pipelor și cu mîinile dulci: iar bătrînii, adunați împrejurul bolilor bazei, vorbesc cu toții „ca la usa cortului” pînănd împărșia la cale.

Nu mai tînci cei mai mărișori s'au de lăsat pîrtat de corturi, bucurîndu-se pot să-și plecească trupurile goale în căldura plăcută a soarelui de toamnă. Unii stau călîni spinare ascuțită a cailor slabi, cari grăbesc pe adunatul merindei, alții acțuți cu mîinile și cu picioarele de vîrfurile răchitelor, nădăd, se dau hața tipînd și chiinînd, iar alții aleargă pe marginea șoselei, dîndu-se de roata, zicînd, vorbe repezi neînțelese, cîntînd buni trezătorilor.

Dar sorocul popasului e pe sfîrșite. După ceată bătrînilor sfîtoși se ridică bulbășă care după ce-și așază luleaua în carănuș clobotelor, scutură pletele albe și, dregînduși și glasul, dă semnalul plecării.

Ca prin farmec întreaga cetate e în mișcare, corturile se desfac ca un scuturat de arini și căruțele încărcate se întind în drum. În urma lor colțiorul de luncă rămîne mut și pustiu. Jălește parcă oaspeții cari cine știe unde vor face celălalt popas de noapte.

I. Ciocălin

varia rezervă Europei noi surprize

străină și în special cea italiană se la desaproape de repercusiunile ale lui Hindenburg ca președinte în Germania îngrijorată de starea de spirit de căută să lăturească acea armătură de a se izbescă tendințele revanșarde.

Italia, restaurația nu poate fi o me de ordin intern, căci în planul de „re” a Germaniei intră și anexarea de care atuce după sine revendicări ale care privesc granița italiană.

la presa italiană, denunță focarul irenului german, Bavaria, care a știut la îndemănare să salveze aparențele opinia publică să creadă că de acolo răi reorganizarea Germaniei pe noi și în strictă conformitate cu tratatele de.

Bavaria, patriotismul cel mai sovînit de numeroase asociații care nu se să-și arate simpatia pentru Hing și mai cu seamă acum ar dori ele puseze acesta. Legitimistii unguri, au-ruși găsece teren propice pentru gura propaganda lor. Dorința Ba-este întoarcerea la Monarhie, în a privință există acorduri între par-

tidele politice și se crede că o eventuală restaurație n'ar întâlni nici opoziția partidului socialist.

Programele restaurației bavareze este indisolubil legat de chestiunea unirei la Germania care face parte din revendicările Reichului. Stresemann a declarat categoric că Germania nu poate renunța acest postulat. Bavaria dorește autonomia „austro-bavareză” adică să se opună Prusiei un bloc germano-catolic unit la Reich sub auspiciile Bavariei.

Ziarele bavareze discută cu apriure această problemă aritându-se că, impioase necesități economice impun unirea Austriei la Germania. Un grup de financieri chiar studiază chestiunea unității monetare și ziarele mai sus menționate duc o camoanie acerbă contra actualului ministru de externe austriac, care este acuzat a fi unul din cei mai tenaci adversari ai unirei. Dănsul do-este ca criza austriacă să fie rezolvată în unire cu statele vecine.

Astfel stănd situația în Bavaria suțem îndreptățiți să credem că dănsa va juca un rol hotărâtor în orientarea politicii germane și austriace. Ea este depozitara efectivă a pangermanismului.

Congresul presei latine

FLORENȚA, 18. — La congresul presei latine delegatul francez Vignout a relevat importanța cinematografului ca mijloc de propagandă. D. Franklin a prezentat câteva aspecte financiare ale chestiunii propagandei. D. de Foville a vorbit despre turneele teatrale în străinătate. D. Valdarrama a mulțumit călduros în numele congresiștilor din America de sud pentru importanța acordată presei latine din acest continent. D. Gasset a vorbit în favoarea libertății presei. Președintele Ojetti, după ce a salutat rezultatele obținute, a declarat închise lucrările congresului.

Congresiștii au vizitat apoi expoziția internațională a cărții.

Ungaria se ocupă de rezultatele conferinței din București

Budapesta 18. — (Rador). Comisiunea parlamentară a afacerilor străine a fost convocată pentru Luni Ziarele ață că deputatul Karafiath va interpela guvernul asupra situației externe și asupra consecințelor conferinței Miceii Intelegerii. Primul ministru Bethlen va răspunde probabil imediat.

Autorii atentatului din Sofia

BERLIN, 18. — Din Sofia se comunică că regele Boris a s hambat pedeapsa cu moarte a atentatorilor din catedrală la închisoare pe viață.

Festivalul școlar de Joi

Arad, 19 Maiu.

Joi 21 Maiu în ziua Sfinților Împărați Constantin și Elena va avea loc o serbare școlară, la Școala Normală de învățătoare.

Serbările la această școală sunt în general organizate și conduse de elevele școlii, cari se pregătesc pentru ținerea de sezații culturale, atunci când li se vor încredința spre educație, copii neamului nostru curat românesc.

Ar trebui ca nici un român bun să nu lipsească de la această serbare, pentru a încuraja pe aceste viitoare călăuzitoare a neamului nostru, și a răsplăti personalul didactic în frunte cu d-na directoare Consuela Langier, care depune o muncă încordată, pentru o cât mai desăvârșită îndrumare a acestor copii, cari, în majoritatea lor — sunt orfane de războiu, sau copii de țărani, cari au mai lăsat acasă 6-7 frați nevrâstnici spre a deveni mâine — pe lângă steaua luminată a satului și sprâjinul material al fraților.

Ziarul nostru face un apel călduros, autorităților și celorlalte școli, de a lua parte la această serbare împreună cu toți oameșii de bine, spre a cinsti această instituție curat românească, merită a întări și lumina elementul băștinag de veacuri a acestei țări.

E. D. I.

Bibliografie

A apărut în editura „CARTEA ROMÂNESCĂ”:

Biblioteca Agricolă, No. 20: *Despre plug și arătură*, de Ioan G. Botez, ing. agricol. Prețul 4 lei.

Biblioteca Agricolă, No. 21: *Albinela. Viața și obiceiurile lor*, de D. I. Stumetelache. — Prețul 4 lei.

Biblioteca Agricolă, Nrele 23 și 24: *Altoirea pomilor roditori*, de D. I. Ștefănescu, inspector horticol. — Prețul 10 lei.

Biblioteca Agricolă, Nr. 26: *Un mare dușman al mărului: Păduchele tănos*, de W. Knechtel, inspector entomolog. — Prețul 5 lei.

În depozit: *Cântecul mele*, Vol. II. (1922-1924), de Lucian Costin. — Prețul 15 lei.

Din jos de cârți. Dramă în 2 acte, de Th. D. Speranția. — Prețul 5 lei.

Don Quijote dela Mancha de Mih. de Cervantes de Saavedra, cartonată, ilustrată. Prețul 50 lei.

În Lumea Dreptății: *Șchițe și Nuvele*, de I. Al. Brătescu-Voiuști. Prețul 50 lei.

Poezii, de Zaharia Bărsan. Prețul 60 lei.

Opere complete, vol. I, de I. Al. Odobescu. Prețul 60 lei.

Într-o noapte pe Bărăgan, de N. Pora. — Prețul 40 lei.

Răzbumarea Lenutei: *Povestiri din viața copiilor*, de P. Dulfu. Prețul 15 lei.

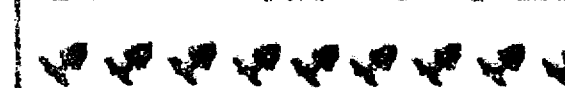
Copitul. Îngrijirea lui modernă. Premiata de Cartea Românească, de Dr. Horia Slobozianu. — Prețul 50 lei.

Anecdote botezate, Vol. IV., ed. IV., de Th. Speranția. — Prețul 40. — lei.

Se află de vânzare la toate librăriile din țară.



Cetiți și răspândiți Tribuna Nouă



Parlamentul

Camera

Sedința dela 19 Maiu

D. N. IORGA, dă citire textului unei părți din interpelarea dezvoltată de Al. Marghiloman la Camera în 1908 — interpelare care a privit pe d. general Averescu, pe atunci ministru de război.

D. OCT. GOGA: De ce nu citați și răspunsul pe care l-a dat d. general Averescu. Așa face un om corect.

D. DIACONESCU, face o comunicare în legătură cu o cooperativă din jud. Bacău.

D. OCT. GOGA, arată că în sedi fa de Sâmbătă și în cea de azi d. N. Iorga a căutat să zugrăvească pe d. general Averescu.

D. N. Iorga a schițat portretul d-lui general Averescu într-o atmosferă de joasă pasiune, de dușmănie politică.

D. Oct. Goga opune acestui portret, un altul, scris într-o atmosferă de liniște și de obiectivitate, tot de d. N. Iorga, în care d-sa exaltă calitățile d-lui general Averescu. Iată câtă valoare are aprecierea de azi și alături a d-lui N. Iorga.

D-sa a refuzat să dea satisfacție d-lui general Averescu om care la 65 ani i-a trimis martorii, pentru că la Camera a culezat sa-l insulte.

(D. N. Lypu vociferează și aruncă injurii, pentru care motiv e chemat la ordine de d. președinte).

D. GENERAL AVERESCU spune că înțelege să fie atacat pentru atitudinea sa politică. Dar d-l Iorga l'a atacat ca militar și în viața d-lui privată.

(D. D. R. Ioanșescu este trimis înaintea comisiei de disciplină pentru insultele pe care le a aruncat).

D. OCT. GOGA: Noi reprezentăm opoziția normală, opoziția de ordin, nu opoziția de scandal. (Apl.)

D-sa arată că d. Iorga își schimbă părerea dela o zi la alta. Citește pasajii de d. Iorga lumile trecute, și prin care acesta recunoaște că guvernarea actuală a adus reale servicii țării, care azi d-sa afigează alte păveri.

VOCI: Cine știe ce păveri va avea mâine? Se intră în ordinea de zi. (Tărăniștii și naționalistii proteste-ză). Se face scandal.

Ș-dința se suspenda. La redeschidere, d. DR. LUPU vorbește în ch știie de regulament, cere ca să nu se intre în ordinea de zi, fiind că nu s'an anunț-terpelerile.

D. PREȘEDINTE PISO arată că comunicările au fiau un ceas, deși după regulament nu pot dura decât 40 minute. Cu sistemul comun ărilor fără număr nu se mai poate nimic lucra, ori Parlamentul are legi importante de făcut (Apl.)

D. L. PSEPELINSCHI, dă citire raportului comisiei d-disciplinare care con hida la excluderea dela 20 ș-dințe ale Camerei a deputatului Buzdugan.

Acesta a preferat în sedința de Sâmbătă cași în cele mai multe din ș-dințele anterioare ale Camerei insulte și a provocat tumult, împiedicând astfel mersu bunul mers al dezbaterilor parlamentare. (Apl.)

D. BUZDUGAN, în apărare, afirmă că ar fi nevinovat.

D-sa continuând să nu fie în chestie, d. președinte, cu consimțământul Adunării, li ia cuvântul.

Se naște nou tumult.

Sedința se suspendă.

Senatul

Sedința dela 19 Maiu

Sedința se deschide la ora 3:30, sub președinția d-lui M. Pherichyde.

Pe banca ministerială d-nii Al. Constantinescu, dr. C. Angelescu, general Mărdărescu.

Învățământul particular

Se intră în ordinea zilei și se continuă discuția generală asupra legii învățământului particular.

EPISCOPUL MAJLATH cere ca legea învățământului particular să nu fie aplicată școalelor confesionale, până când o lege nu va regula raporturile dintre aceste școli și Stat.

Depune o petiție a congresului bisericesc-catolic în care sunt prevăzute doleanțele privitoare la școalele confesionale, rugând Senatul ca la discuția pe articole să fie seamă de aceste doleanțe.

Episcopul reformat CAROL NAGY spuse că acceptă proiectul întrucât d. ministru va declara că legea nu se referă la școalele minorităților confesionale susținute pe bază de drept secular și alipite către România prin tratatul de pace.

Ultima oră

Declarațiile dlui Ion I. C. Brătianu

BUCUREȘTI. — Dl I. Brătianu a învitat la un ceai pe membrii guvernului, cărora le a accentuat că relațiile între partidele opoziției sunt nestabile și i-a rugat să și dă toată sârghiunța, ca opoziția să nu aște teren de bază

Citește moțiunea dela congresul bisericile ungare prin care se expun doleanțele lor privitoare la învățământul confesional.

D. ȘTEFAN POP, raportor, spune că discuțiile urmate până acum reiese că această lege era foarte necesară și că se impune organizarea învățământului particular.

Din declarațiile episcopilor catolic și reformat cetită aci reese că ei vor un tratament cu totul special pentru școalelor lor confesionale. Un asemenea tratament pentru o parte din școle nu poate fi acceptat. (Vii aplauze.)

D-sa arată că din marea număr de școle din Ardeal, imensa lor majoritate suot cu limba de predare a minorităților și foarte puține sunt cu limba de predare românească.

În Ungaria veche erau 18 milioane de locuitori, din care numai 7 milioane erau unguri. Și cu toate acestea învățământul era maghiar. (Aplauze.)

Românii au avut astfel o cultură ungară. Din această cauză ei au pierdut dreptul lor judecată. Și-au păstrat sentimentele românești, dar educația lor a fost altă.

Acum să vie și naționalitățile în școalele noastre, să se instruiască și să se adape la știință, cari știință este una pentru toată lumea. (Vii aplauze.)

Drepturile pe care le cer minoritari pentru școalele confesionale nu existan nici sub unguri.

Bisericile aveau drepturi numai pentru câtevava din școlile lor.

I. P. S. MITROPOLITUL PRIMAT Școalele confesionale aveau dreptul să existe numai în cadrul legilor Statului. (Vii și unanime aplauze.)

D. ȘTEFAN POP spune că chiar în legea aceasta este un articol care prevede că drepturile câștigate se respectă.

Sași cer să se cultive în limba germană. Ori aceasta nu este limba lor. Să se cultive în limba săsească. (Vii aplauze.)

Răspunzând obiecțiunilor că legea adrunchină din temelie școalele confesionale românești din A deal, oratorul arată că Statul a făcut un mare bine învățământului luându-le sub ocrotirea sa.

După război, toate Statele stau pe bază națională, iar nu confesională. (Aplauze.)

Ori o independență școlară trebuie să aibă o bază națională și de unitate sufletească, din care să reiasă că toți facem parte din acest Stat unitar național. (Apl. entusiaste.)

Dă pildă armata, care deși compusă din toate naționalitățile, are an singur scop: apărarea țării.

Același lucru voim să facem cu a doua armată. Școala. Cu cât o vom organiza mai bine, cu atât va corespunde menirii sale. (Vii apl.)

Discursul dlui Dr. Angelescu

Dl dr. C. ANGELESCU, ministrul instrucției, constată cu plăcere obiectivitatea cu care s'a discutat această lege și aduce mulțumiri oratorilor din majoritate și din minoritate.

Oratorul arată că învățământul particular, în toate țările, a fost alăturat pe lângă biserică. Cine nu și aduce aminte marile servicii pe care le-au adus bisericile românești, și cele ortodoxe și cele unite, pentru învățătura și cultura neamului. Bisericele cu școalele lor au pregătît sufețele pentru marea zi a unirei neamului. (Aplauze entusiaste.)

Indată ce statele au început să se organizeze și au dat șama de marea rol al școalei și al culturii poporului.

Odată cu drepturile omului, isvorite din marea revoluție franceză, au apărut și drepturile școalei pentru popor.

În Austria ca și în Germania Statul a venit să se ocupe de învățământ, de îndrumarea și o organizarea lui.

Este bine să lăsam și inițiativa particulară, dar trebuie să o controlăm și să o conducem.

În urma marelui război s'au pus mai multe probleme: una din aceste probleme este învățământul. Reforma acestui învățământ trebuie să fie în concordanță cu nevoile popoarelor. Deja ați prevăzut în legea învățământului primar, învățământul complementar. Azi după câteva luni dela aplicarea acestei legi avem peste un milion de școlari cari urmează la școalele practice. (Aplauze entusiaste.)

Până acum aveam patru f-lui de școale unele cu tendințe spre București altele spre Budapesta și Viena și altele peste Nițru. Nu se mai poate ca azi, când România este unită, unli să se uite la Budapesta și alții în alte părți. (Vii aplauze.)

pentru a ataca guvernul. Situația externă deacum nefind clară, dsa nu va ceda locul unor oameni, cari voiesc a face experimente cu țara. Așa dar guvernul liberal va rămâne și pe mai departe. Constată că opoziția se folosește, ca de o unealtă, de situația Basarabiei mai înăpoiată. Situația Basarabiei s'a îmbunătățit deja complet în ultimul timp.

INFORMAȚIUNI

Lucrări sanitare

Arad, 19 Maiu.

Activitățile sanitare ale orașului a luat și de desinfectare a lacului din pădurea lui care s'a dovedit că e un puternic de infecție. Acest lac care pe vremuri „baza navală” a barcagiilor de Duna azi numai este pentru altceva decât un găzduirea baciliilor și larvelor de m. Autoritățile Aradului s'au ocupat mult cu planul scurgerii acestui lac.

Libertatea publică demandă măsuri grabu-su încercarea lucrărilor de scurgere desinfectarea acestui lac, care pe lângă tramvai cu aburi care dispare azi este o a doua plagă a orașului no-em, bo.

Administrative

găm în mod deosebit pe toți nașii noștri, fie din localitate, fie provincie, să ne încununim înțețeiat când văd o neregularitate în dat primirei regulate a ziarului nostru.

Onorabilii noștri abonați cari sunt rezistanță cu plata abonamentelor rugați respectuos să binevoiască aduce conturile în ordine.

M. Sa Regele va pleca la Sinaia

Regele va pleca în cursul săptămănei la Sinaia, medicii curanți fiind de ca Suvranul să schimbe aerul.

Secara în străinătate a familiei regale, fost încă definitiv fixată, se crede tot-ten ea va avea loc în cursul lunii

Serbarea Școlii normale de învățătoare

Școala școlară a Școlii normale de învățătoare, anunțată pentru ziua de joi 21 nu se va ține în locul Casei Naționale, ci în localul propriu al școlii, în bulevardul Dragalina. Bilete se gade vânzare la cancelaria numitei

Serbare în Măderat

pas de încercare a făcut Duminec, în maiu, corul meseriașilor din Sîria și Măderat. Sub conducerea dirigintului de Măderat, dând răspunsurile atât la li-rost cât și la vecheră de după masă.

vecernie a avut loc un concert în teatru.

Directorul sub despartământului Sîria al dr. Simon Pop-Zaslă a expli-asemănătatea acestei cărbători care vorște-propage la sate cultură românească; și cant, cunoașterea trecutului româ-și instruirea țăranului în ale economiei.

Intrunire colegială

solvenții din 1900 ai vechiului liceu de la Beiuș, sunt rugați a lua parte în intrunirea solemnă ce se va ține în Beiuș la 3 Iunie a. c. pentru a serba împlinirea a 50 de veac, dela absolvirea lui

Infrânarea speculei

Brutarii cari au fost dați în judecată de către inspectoratul Prefecturii de poliție au fost condamnați de către tribunal. Astfel brutarul Weisz a fost condamnat la o amendă de 6000 lei, iar v. d. Al. Kristory cu suma de lei 600. S'a dresat acte de speculă v. d. I. Luy care a vândut făina mai scumpă, decât prețul maximat. Procesele de speculă dresate în contra comercianților Zucker Adolf, Steiner și Klein, sunt în curs de judecată la tribunalul din Arad. Domnul inspector al Prefecturii de poliție Mihail Lilecanu controlează zilnic prețurile la comercianți și dresază acte de speculă contra acelor comercianți neonești cari depășesc prețul maximat sau încasează un beneficiu mai mare decât 30 la sută.

Serată dansantă a Clubului Sportiv „Olympia” din Micălața-nouă

Suntem informați că Clubul Sportiv „Olympia” din Micălața, aranjează în seara zilei de 23 Maiu a. c. cu începere dela 9 oare o petrecere cu program foarte bogat și urmată cu dans în locarile cinematografului „Omnia” din Micălața-nouă.

Întreg comitetul de conducere a acestui Club în frunte cu părintele preot și președintele Clubului Dl. Ioan Ardelean sunt în deplină activitate pentru o cât mai bună reușită acestei petreceri.

Sperăm că și de astă dată publicul iubitor de sport va da tot sprijinul moral și material acestui Club, dat fiind că întreg beneficiul net — ce sa va realiza la această petrecere — se va folosi la edificările necesare pe arena sportivă a Clubului Sportiv „Olympia.” Rep. (1186)

Logodnă

Sâmbătă în 16 Maiu 1925 a avut loc logodna D-șoarei Emilia Albici, fiica Dlui notar Ioan Albici din comuna Prăjești, cu Dnii Aurel Popescu. (1184)

O expediție română la Polul Nord?

Paris. — Un tânăr român, d. Constantin Dumbrăvă, își propune să facă o călătorie în mările polare arctice în scopul de a explora în deosebi regiunile din nordul Groenlandei.

Exploratorul, de care două expediții întreprinse în împrejurări cu deosebire pitorești și dificile, s'au familiarizat cu teritoriile înghețate ale Polului, a obținut patronajul societății de geografie din Franța.

Plecarea va avea loc dela Upernivik, portul cel mai septentrional al Groenlandei. D. Dumbrăvă se va duce mai întâi la Utas unde își va stabili stațiunea de iernare pe care o va prevedea cu un post de telegrafie fără fir destul de puternic spre a-i îngădui să comunice cu porturile continentale.

Tânărul explorator are intenția să continue apoi călătoria cu sania prin canalul Smith, până la pol.

Grevă studentească demonstrativă la Viena

VIENA, 18. — Studenții Academiei de agricultură de aici au hotărât să înceapă azi o grevă demonstrativă de opt zile, împotriva hotărârii priu care corpul profesoral a admis înscrierea evreilor din străinătate la această școală.

